

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Igye szem ára 4 mar.

MERJELNIK HETENKENT EGYZER:
szombaton és egyes rendki-
vüli alkalmakkor.

A VÁROS

KÖZGAZGATÁSI, KOZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: **VECSEY IMRE.** — Felelős szerkesztő: **KONCZ ÁKOS.**

Kiadóvállalat: **A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.**

SZERKESZTŐGÉG:

Városi közelelőttér (városház,
földszint 7. sz. ide küldendők
a kéziratok.

KIADÓVÁLLALAT:

Városi könyvnyomda-vál-
lalat irodája, ide küldendők
az előfizetési díjak és hírdé-
tések.

Tisztviselő-telep a nagyerdőn.

Nem egyszer irtnak már egy tisztviselő-telep létesítéséről. Tetülk pedig ezt azért, mert más városok már sikerrel oldották meg ezen nagyfontosságú kérdést részben a hatóság támogatásával, részben anélkül.

Évek óta van felszínen nálunk ez a kérdés, de különböző okok akadályozzák az eszme megtestesülését. Mi azt hisszük, hogy ezen okok közt a legfőbb az, hogy azoknak, akik leginkább óhajítják a tisztviselő-telepet, nem igen van tőkájük a telek megvételére. E tekintetben a viszonyok például Budapesten kedvezőbbek, amennyiben az ilyen telek megszerzéséhez elég néhány száz korona és a felépített lakás után a tulajdonos nem fizet többet 500—1000 koronánál évenként. Nálunk azonban a telek aránylag drága, a legtöbb jelentkező a telket csakis kölcsönött pénzből fizethetné ki, már pedig, ha a telek árát is kell törleszteni, meg az épület költségeit is, ez oly nagy terhet ró különösen a vagyontalan tisztviselőre, hogy azt nem bírja meg, holott éppen az volna a főcél, hogy a tisztviselők olcsó szerez juthassanak egészséges lakáshoz.

Mindezekből az következik, hogy nálunk a tisztviselő-telep létesítését a városnak kell támogatni. És pedig nem pénzsegélyvel, nem az épület-anyagoknak beszerzési árban való adásával, hanem telkek átengedésével. Csakis így létesülhet egy tisztviselő-telep. A városnak — mivel ez a telep a nagyerdőn épülne, akár a körut egyik oldalán, akár a sámsoni vasutvonalon két oldalán — nem kerülne anyagi áldozatába, a jövőben sem adna rá semmit, mert az összes közegészségi, közbiztonsági és közvilágítási kiadásokat a tisztviselő-telep létesítésénél tartaná fenn, végül 45—60 év múlva a város egy telephez jutna teljesen ingyen, melyet aztán tovább bérbé adhatna jó pénzben.

Észünk ágában sincs azok nézetét támogatni, akik azt hangoztatják, hogy maga a város építtessen nyaralókat a nagyerdőn. A mostani nyári lakásokkal is sok baja van, azok fenntartása sokat elvon a bérjövödelemből és mégis kényelmetlenek, tűzbiztonsági nézőpontból pedig éppen nem mondhatók kifogástalanoknak. A városi tanács gondolkozott is ezen már meglévő nyaralók átalakításán, gyökeres javításán, meg is bízta a mérnöki hivatalt a költségvetés és tervek elkészítésével. A mérnöki hivatal jó munkát akart végezni, ez a munkálat azonban körülbelül 50,000 koronát kíván. A tanács tehát legalább egyelőre — igen helyesen — nem ment bele ilyen nagy költségbe. Marad tehát minden a régiében és a szabad levegő után esengő közönség kénytelen így is kivenni jobb hiányában a nyári lakokat.

A tisztviselő-telepet, ha a város bizonyos jogelismérés címén kívül nem kér a telkek után semmit, amortizáció bármely házépítő bank felépítteti. Egy-egy családi ház kis kerttel nem kerülne többé 8000—12,000 koronába, melynek költsége 45—60 év alatt volna fizetendő, amely idő letelte után a lakások a város tulajdonába mennének át minden megváltási, vagy kártérítési összeg fizetése nélkül. Mint fentebb említettem, a telep összes fenntartási, közegészségi, világítási és közbiztonsági költségek a telepeketek terhelnék, ezen költségek azonban már benne foglaltatnának a 8000—12,000 korona törlesztési tervezetében.

A tisztviselő-telepek ily módon való létesítése nem ártana a nagyerdőnek, különösen, ha az a sámsoni vasut két oldalán épülne, mert a fák már ott úgy is meg vannak ritkítva és az építkezésnél már azért is meg kell hagyni a fákat, hogy azok a telepek árnyékot adjanak. Közlekedésre is ez az ut volna legalkalmasabb, mert a helyi vasut végő állomását ez esetben a mostani végállomástól a telep végére tenné, miáltal kényelmet és olcsó összeköttetést nyerne a telep a várossal.

Szívesen vennék, ha minél többen hozzászólnának ezen fontos kérdéshez.

Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1907 április hónap 12-ikén tartott közgyűlése.

Városunk törvényhatósági bizottsága f. hó 12-ikén közgyűlést tartott **Wespremy Zoltán** főispán elnöklésével, a bizottsági tagok élénk részvétele mellett.

Elnöklő főispán üdvözölvén a közgyűlésben megjelent bizottsági tagokat, rámutat a tárgysorozat fontosabb pontjaira és megnyitja közgyűlést.

1. **Vargha Elemér dr.** polgármesteri titkár, aljegyző felolvasta az 1907 január és február hóról szerkesztett polgármesteri jelentést, melyet a közgyűlés tudomásul vett.

2. **Vecsey Imre** főjegyző bemutatja a belügyminiszter 70,802—1906. számú leiratát a város 1904. évi zározámada tárgyában.

A közgyűlés a miniszter leiratát tudomásul vette.

4. **Oláh Károly** tanácsnok bemutatja a belügyminiszternek a nagyerdei nagy körut létesítése tárgyában hozott közgyűlési határozat jóváhagyását.

Tudomásul vette a közgyűlés a jóváhagyást.

5. **Vecsey Imre** főjegyző előadja a belügyminiszternek a Pásti-utca kiszélesítése céljából megvenni elhatározott telekre vonatkozó részletesebb adatok és a vételár fedezete tárgyában hozandó újabb határozatnak a miniszteriumhoz való felterjesztését.

Tudomásul vétetett.

6. *Vecsey Imre* főjegyző bemutatja a belügyminiszter körrendeletét az 5 és 50 forintos államjegyek bevonása tárgyában.

Tudomásul vétetett.

7. *Vecsey Imre* főjegyző bemutatja a belügyminiszter leiratát a Szikszay örökösök tulajdonát képező házastelek $\frac{2}{3}$ -része vételárának fedezete tárgyában.

A közgyűlés tudomásul vette.

8. *Király Gyula* tanácsnok előadja a belügyminiszternek az Antal János és neje debreceni lakosok kaszálló eloszerlése tárgyában leküldött rendeletét.

Tudomásul vétetett.

9. *Oláh Károly* tanácsnok bemutatja a kultuszminiszternek rendeletét a Fröbel gyermekkert által a siketnémák részére tett alapítványra vonatkozó alapító levélre.

A közgyűlés az alapító levelet elfogadja.

10. *Bészler Károly* tanácsnok tb. főjegyző bemutatja a kereskedelemügyi miniszter leiratát a városunkban szervezendő és felállítandó felsőbb ipari szakiskola tárgyában.

A közgyűlés a fentemlített iskolára 400,000 korona segélyt megszavaz és évi 10,000 korona szubvenciót.

11. *Szabó Kálmán* tanácsnok bemutatja a honvédelmi miniszter leiratát a loávató bizottságoknak az 1907. évre leendő megalakítása tárgyában.

A közgyűlés a loávató bizottságot megválasztotta és tudomásul vette a főispán által kinevezett tagok kinevezését.

12. *Vecsey Imre* főjegyző bemutatja Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye átiratát, melyben bérharc esetén a katonaságnak aratási munkára átengedése iránt az országgyűlés képviselőházához intézett feliratának támogatását kéri.

A közgyűlés a feliratot hasonszellemű felirattal támogatja.

13. *Szabó Kálmán* bemutatja Moson vármegyének a katonai előfogatok rendezése tárgyában m. kir. honvédelmi miniszterhez intézett feliratát támogatás végett.

A közgyűlés hasonszellemű felirattal támogatja Moson vármegyét.

14. *Vecsey Imre* bemutatja Heves vármegye közönségének az alkotmány bizsitositékának és a vármegyék önkormányzatának megerősítésére vonatkozó intézkedések törvényhozásilag megállapítása tárgyában az országgyűléshez intézett feliratát.

A közgyűlés a Heves vármegye feliratát pártolja.

15. *Vecsey Imre* főjegyző bemutatja Pozsony sz. kir. városnak a jelenlegi aránytalan cukorárak leszállítása érdekében szükséges törvényhozási és kormányhatósági intézkedések megtétele végett az országgyűléshez és a pénzügyminiszterhez intézett feliratát.

A közgyűlés Pozsony sz. kir. város átiratát egyszerűen tudomásul vette.

16. *Oláh Károly* tanácsnok bemutatja Temes vármegyének a magyar nemzeti oktatásnak a népnevelés terén keresztül vitele tárgyában az országgyűléshez intézett feliratát.

A közgyűlés Temes vármegye feliratát hasonszellemű felirattal támogatja.

17. *Vecsey Imre* főjegyző bemutatja a törvényhatósági joggal felruházott városok polgármesterei értekezletének külön városi törvény alkotása és az állami közigazgatási költségeknek megtérítése iránt az országgyűléshez és a belügyminiszterhez intézett feliratát.

A közgyűlés a feliratot támogatja.

18. *Oláh Károly* tanácsnok bemutatja a helybeli r. kath. egyház megkeresését az iskolaépület fenntartási és egyházi segélyezés tárgyában kötött szerződés 8-ik pontjának módosítása iránt.

A közgyűlés felhívja a debreceni róm. kath. egyházat, hogy az iskola és egyházi segélyezés tárgyában kötött szerződéseket egyházi főhatósága által hagyassa jóvá, mert ellenkező esetben a segélyt kénytelen volna a költségvetésből törölni.

19. *Oláh Károly* tanácsnok előadja a városi tanácsnak a helybeli izraelita és autonóm orthodox izraelita hitközségekkel az iskola és egyházi segélyezésre vonatkozólag kötött szerződéseket jóváhagyásáról.

A közgyűlés a szerződéseket jóváhagyta.

20. *Vecsey Imre* főjegyző bemutatja a közigazgatási bizottságnak 1906. év II. feléről szóló jelentését.

Tudomásul vétetett.

21. *Vecsey Imre* főjegyző bemutatja az igazoló választmány jelentését az 1907. évi március 14-ikén, a hatvan-utcai III. választókerületben tartott bizottsági tagválasztás eredményének jóváhagyásáról.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi.

22. *Vecsey Imre* főjegyző beterjeszti a tanács jelentését a szervezeti szabályrendelet módosítása tárgyában kívánt jelentésnek a folyó évi május havi rendes közgyűlés napirendjének kitzése iránt.

A közgyűlés a jelentést tudomásul veszi és a szervezeti szabályzat tárgyalását a május havi közgyűlésre kitzüti.

23. *Varga Károly* tb. tanácsnok előadja a tanács előterjesztését az üresedésben levő rendőrfogalmazói állás betöltésének elhatározása iránt.

A közgyűlés felkéri főispán urat, hogy az eddig üresedésben levő rendőrfogalmazói állásra hirdessen pályázatot oly formán, hogy ezen állás már a legközelebbi közgyűlésen az általános tisztújításig betölthessék.

24. *Varga Károly* tb. tanácsnok előadja a vízvezetési szabályrendelet tervezetét.

Márton Imre halasztási indítványát a közgyűlés elfogadta, a kérdést a napirendről leveszi és ennek tárgyalását április hó 26-án tartandó közgyűlésen tartja meg.

25. *Varga Károly* tb. tanácsnok bemutatja a vízdíj-szabályzat tervezetét.

Az előbbi pont sorsára jutott.

26. *Varga Károly* tb. tanácsnok bemutatja a város csatornázási szabályrendeletének tervezetét.

Napirendről levétetett.

27. *Varga Károly* tb. tanácsnok bemutatja a város általános szabályozásának tervezetét.

Napirendről levétetett.

28. *Oláh Károly* bemutatta a városnak a tanyai iskolák ügyében a kulturminiszterrel kötött szerződést, melyet a közgyűlés tudomásul vett.

29. *Vecsey Imre* főjegyző előadása után a közgyűlés kimondta, hogy a Könyök-utca 7—9. számú telkeket 1600—1600 koronáért eladja.

30. *Vecsey Imre* főjegyző bemutatja özv. Berger Jenőné ajánlatát, melyben posta-kerti ingatlanát 120,000 korona vételárban megvételre ajánlja.

A közgyűlés az ingatlan 110,000 koronáért megvenni határozta.

31. *Vecsey Imre* főjegyző bemutatja özv. Krámer Sámuelné ajánlatát, melyben Hatvan-utcai 6. sz. házát megvételre ajánlja.

A közgyűlés az ajánlatot nem fogadta el.

32. *Vecsey Imre* előadása után a közgyűlés elhatározta, hogy a III. sz. pallagi birtokon a Berger Dániel által épített gazdasági épületeket 45,000 korona érért átveszi.

33. *Török Gábor* erdőmester 50,000 korona hitelt kér favágatásra. A közgyűlés a hitelt megadja, egyben az I. o. botfá árát 2 koronával felemeli.

34. *Varga Károly* tő tanácsnok a hatósági mézárzék ügyét ismerteti. A közgyűlés elfogadta a tanácsi javaslatot és az ügyet a májusi közgyűlésen fogja tárgyalni.

35. *Vecsey Imre* az onodói és újosztási földeken gyakorolható vadászati jog bérbeadásából befolyó jövedelemnek hová való fordítását adja elő. A közgyűlés elhatározta, hogy ezental a bérjövdelem nem az utca gazdaságoktat, hanem a várost illeti.

36. *Dr. Tóby Elek* aljegyző bemutatja a XII. gyógyszertár felállítására vonatkozó kérvényeket. A közgyűlés többek hozzászólása után nagy többséggel kimondotta, hogy a XII. gyógyszertárnak a Miklós- és Arany János-utcaék közt fekvő külsőlegén való felállítását engedélyezendőnek tartja.

37. *Szabó Kálmán* tanácsnok előterjeszti a m. kir. honvédegyalgezdre parancsnokságának kérelmét egy tornacsarnok építésére. A közgyűlés a jelzett célra 110,000 drb téglát szavaz meg.

38. *Király Gyula* tanácsnok előadása után a közgyűlés az urkocsisok egyletének 500 koronát szavazott meg versenydíjra.

39. *Vecsey Imre* főjegyző ismerteti Békessy László és társainak kérvényét, melyben az általuk létesítendő faipar részvénytársaság cöljaira területet kérnek.

A közgyűlés az ispotályalapos mellett elterülő legelő 4 holdnyi részletét 25 évre átenged a részvény társaságnak.

40. *Bészler Károly* előadása után a közgyűlés kimondta, hogy Kohn Henrik kézizálog kölesön intézete tartozik leteni 10,000 korona óvadékot.

41. *Vecsey Imre* főjegyző előadása után a közgyűlés a néhai Nagy János hagyományára vonatkozó alapítólevél tervezetekhez hozzájárult.

42. *Vecsey Imre* főjegyző betérjesztette a 2400 koronán alul fizetéses tisztviselők, valamint az összes városi alkalmazottak drágasági pótlék megadása iránt beadott kérvényeket. A közgyűlés a drágasági pótléket az 1907. év II. felére megszavazta.

43. *Vecsey Imre* főjegyző bemutatja Sipos György gyámpénztáros kérelmét 3 havi szabadság megadása iránt. A közgyűlés a kért szabadságot megadta.

44. *Dr. Tóth Emil* aljegyző ismerteti Medgyaszay Dezso dr. árszavéki ülnök kérelmét előző szolgálatának nyugdíjába való beszámítása iránt. A közgyűlés a kérelmet okainál fogva teljesítette.

45. *Dr. Tóth Emil* aljegyző betérjesztett néhány nyugdíjazási, özvegyi és gyermeknevelési járulék iránt beadott kérvényt, melyeket a közgyűlés a nyugdíjellenőrző bizottság javaslata szerint kedvezően intézett el.

46. *Dr. Tóth Emil* aljegyző bábaokleveleket mutatott be kihirdetés végett, melyeket a közgyűlés tudomásul vett.

A tárgysorozat ekképpen letárgyalatván, elnököl főispán megköszöni az érdeklődést és annak kijelentése mellett, hogy a hitelesítő közgyűlést ápril hónap 13-án tifi ki — a közgyűlést bezárja.

Szarvasmarha-forgalom.

Irta: Ereký Károly.

A forgalom az állattenyésztés egyik legfontosabb emelője. Példa is van rá. Pirkner János adatai szerint Tolna vármegyében oly nagy tömegben vásárolták össze a vidéki kereskedők a szarvasmarhát, hogy a vármegye gazdasági egyesülete forgalmi akadályokkal szándékozott már gátat vetni a kereskedelem elé. Szerencsére azonban az intézkedés nem történt meg. A gazdák rájöttek, hogy a kereskedelmet nem korlátozni kell, hanem kielégíteni. Tenyésztőállatokat neveltek és husz esztendő leforgása alatt eladtak sok ezer darab szarvasmarhát, miközben marha-állományuk hatvanezerről közel százezerre emelkedett.

Tolna vármegye esete azt mutatja, hogy a helyesen irányított forgalom növeli az állattenyésztést és hogy sohasem kell attól félni, ha elviszik a jószágot, csak a tenyésztőállat maradjon meg. Ezen az alapon tartom részemről szükségesnek, hogy országos állatkereskedelmünket a modern viszonyoknak megfelelően szabályozzuk. Igaz ugyan, hogy állatkereskedelmünk önmagától is átfejlődik a mai viszonyoknak megfelelő szervezetre, de akkor a tenyésztés megszűnne a rendszertelen átmenetet és az állatforgalom is a közvetítő kereskedelem hatalmába kerül, éppen úgy, mint a gabonakereskedelmünk már adajuttat.

A szarvasmarhatenyésztést illetőleg az állatforgalomnak az a két ága érdekel bennünket, melyek a külső országok és a vágóhidak számára szállítanak. A közbelső forgalmi ágak, az igás marha, a tejelő tehén és egyéb hasonlítottak belső vásárlása végeredményben csak közvetve hat az állattenyésztésre, mert az állat csak gazdát cserél. Az állattenyésztés igazi, végső fogyasztópiaeca a kültől, meg a vágóhíd. Nálunk az évenként levágott szarvasmarha egy-milliókétszáz ezer darab, kiviteli többletünk pedig körülbelül háromszáz ezer darab. Mivel ennek a szarvasmarhafogyasztó-piacnak tervszerű megnövelése nem áll hatalmunkban, arra kell törekednünk, hogy a kereskedelem hozzá vezető szövevényes utjait meggyyszerítsük és állatértékesítő szövetkezetek révén a gazda részére hozzáférhetőbb tegyük. Franciaországban, Dániában és Németországban egész sereg állatértékesítő szövetkezet működik már a gazdák és mézárások teljes megalégedésére. Németországi tanulmányutamról hoztam is magammal leírásokat ezeknek a szövetkezeteknek szervezeti és üzemi berendezéséről, meg az árszámításairól.

Magyarországon is létesíthetünk hasonló szövetkezeteket. Igaz ugyan, hogy a gazdát a mai árak mellett (mikor nagyatlagban két korona a tenyészbika, egy korona a friss fejtehető meg az úszó és nyolcvan fillér a vágómarha élő-súly kilója), nem igen érdeklik a közvetítő kereskedelem bevételei. Gondoljunk azonban a jövőre is. Sertésenyésztésünk is katasztrófászerűen ment tönkre tizenöt esztendővel ezelőtt, mert nem gondoskodtunk a jövőjéről. Európában legjeleesebb volt a magyar sertés. De a tenyésztés fénykorában senki sem törődött a kereskedelmi meg a közgazdasági szervezkedéssel és a tizenöt év előtti szerencsétlenséget sertésenyésztésünk még ma sem heverte ki. Az állattenyésztést meg az állatforgalmi politikák egységesen kell szabályozni. Különbön megeshetik velünk, hogy szarvasmarhatenyésztésünk elveszi függetlenségét a teljesen a közvetítő kereskedelem ármegszabó hatalmába kerül.

Állatforgalmi politikánk eddiggel az elképzelhető leg-szerencsétlenebb volt. A mai állatvásárrendszer egyenesen tarthatatlan. Évenként ötezeröttszáz állatvásáron öt és fél-

millió szarvasmarha hajtatik fel és eladásra csak két millió darab kerül. Ez a kétharmadában meddő vásározás közgazdasági veszedelem. A vásár a paraszt gazdának megtérülést és átká. Már a keletkezése is magán hordja a bűn jellegét. Rendszerint korteszajtomlul kapták a községek. A képviselőnek sem került semmibe, a kereskedelmi kormányának sem volt vele kiadása, tehát osztogatták dűrtörborura. Így aztán az állatvásár tulngéssége miatt még céljának sem képes többé megfelelni.

A régi, nagy országos vásárra felhajtottak néhány ezer darab marhát. Nagy távolságról és külső országokból jöttek el rá a vevők. Haszna volt belőle a közigazgatási hatóságoknak, az egyes gazdáknak, és az országos állattenyésztésnek is. Ezzel szemben a mai nygynevezett országos állatvásárra felhajtanak néhány száz darab marhát, s a gazdák közti csere kereskedelmet leszámítva, az állatvásáron ugyanazok a kereskedők vannak jelen, akik az istállóban is megtalálának a gazda eladó szarvasmarháját. Ily módon az apró országos vásárok nem felelnek meg régi hivatásuknak, sőt tulngésük miatt közzgazdaságilag egyenesen károsnak mondhatók. A vásárrügy ma akkor fejlődnek helyesen, ha a vásárok számát redukálának. Teljesen eltörölni még nem lehetne az állatok időszerű felhajtását, mert a parasztgazda itt vásárol legkényelmesebben, de a táviró, telefon, posta és vasut ma mai korszakában az állatvásár már csak olyan kiállítászerű összejövetel, amelyik napról-napra veszt fontosságából és nincs messze az idő, mikor éppen meg fog szűnni, mint a papír, bőr, fa és egyéb áruk vásárszerű árusítása is megszűnt.

A szarvasmarha kereskedelem legideálisabb szervezete az lenne, ha az ipari kereskedelem mintájára fejlődhetnék ki. Sok elmélet helyett egy példát mondom. A kis lakatos műhelyből egy lett meggazdasági gépgyár, hogy mindig új és új konzuments keresett magának a műhelyét a szükségletnek megfelelően folytonosan növelte. Gyapardósának tehát az volt a lényege, hogy műhelyét saját kereskedelmi tevékenységével növelte gyárrá. Az állattenyésztő gazda is haladhat hasonló uton, ha elegendő takarmánytermő föld áll rendelkezésére, hogy tenyésztését megnövelhesse. És valóban vannak is Magyarországon nagy uradalmak, amelyek még néhány esztendőre egész kicsinyben tenyésztettek és ma évenként ezerszáma produkálnak borjut és még hozzá tenyésztésük állandóan növekszik is.

Az állattenyésztő kis gazda nincsen ilyen kedvező helyzetben. Ha keres is magának új fogyasztót, mint marhakereskedő, állattenyésztését nem növelheti meg oly módon, mint az iparos a műhelyét, vagy a nagybirtokos az istállót meg a takarmányprodukción, hanem főlcsap marhakereskedőnek. A kevésbé élelmes kis gazdáktól megvásárolja a marhát s aztán nyereségre eladja. Az állatkereskedőnek a közvetítővel dolgozó ága Magyarországon óriási mértékben terjed és ha az állattenyésztő gazdák szövetekezetei vagy kereskedelmi részvénytársaságai nem lépnek még idejében közbe, akkor szarvasmarhaforgalmunk éppen úgy a közvetítő kereskedelem hatalmába kerül, mint buzakereskedelmünk és a hustermelésben is beáll az az anomália, hogy a mézsáros, meg a városi lakosság drágán kapja a húst, a gazdának meg semmi haszna sem lesz belőle.

Ezen a direkt káron kívül van a közvetítő kereskedelem elhaltalmasodásának még közzgazdasági és társadalmi rossz oldala is. Az állatforgalmi közvetítő kereskedelem olyan méreteket ölthet, tekintettel a benne forgó milliárdokra, hogy a magyar termőföld teljesen a közvetítő

kereskedelem hatalmába kerülhet és a régi, nemzetfenntartó földbirtokososztály végleg elbukik. A bányák történelmére és sorsára hivatkozom. A bányák száz évve ezelőtt kizárólag az államok és földesuraké voltak. Ma a közvetítő kereskedelem tulajdonában vannak. Az átvedlés utja a következő volt: A bányák urai nem foglalkoztak a szén, a vas és az érc elárusításával. Az eladást a kereskedőkre bízák. És ebben rejlett a vesztük. Mikor a társadalom szén, vas és egyéb bányatermékszükséglete a forgalmi gazdaság révén folyton emelkedett, a kereskedők nem bírtak a bányáktól kellő mennyiségű árucikket kapni s mivel látták azt is, hogy a bányák termelőképességét észszerű géppel, modern szerszámmal és helyes befektetéssel meg lehet növelni, pénzüket fölajánlották a bányák urainak s részvényesek, majd pedig idővel a bányák kizárólagos urai lettek. A bányatermékek közvetítő kereskedői megvásárolták a bányákat azon a pénzen, amit éppen a bányaterméket közvetítő elárusításából nyertek.

Hasonló folyamat fog végbemenni a földbirtokosztály és közvetítő kereskedők közt is, amint az állat- és állati termékkereskedelem teljesen az utóbiának hatalmába kerül. Jelenleg a közvetítő kereskedelem főképpen még csak arra szorítkozik, hogy a föld- és az istállóterméket elszállítsa. Amint azonban szervezkezik és elég erőnek érzi magát ahöz, hogy a termelést fokozhassa is, akkor fel fogja ajánlani a gazdának a pénzt, hogy együttesen építessen modern istállókat, részvényes társa lesz a gazdának s rövid idő alatt tulajdonába megy át az egész magyar termőföld. Akkor aztán ugyanaz az elfoglult kereskedelmi saját, amelyik ma a parcellázás és a parasztbirtok hive, hirdetni fogja, hogy a modern meggazdasági termelés tízhuzezer holdas uradalmakban ott lehetséges csak, ahol gép és szakértelem dolgozik.

A jog- és pénzügyi bizottság ülése.

A jog- és pénzügyi bizottság folyó hónap 8-ikán látogatott ülést tartott a városház kistermében Vecsey Imre főjegyző elnöklésével. Az ülésen a következő tárgyak kerültek vitatás alá:

1. Budapest fő- és székváros — mint már azt lapunkban terjedelmesen hoztuk — az adórendszer reformjának ügyében felirattal fordul a képviselőházhoz, ezen felíratot pártolás végett megküldte városunknak. A jog- és pénzügyi bizottság Budapest felíratát hasonló szellemű felíratl pártolja.

2. A helyben állomásozó 3-ik honvéd gyalogezred parancsnoksága tornacsarnokot akar építeni házilag. Ezen célra építési agyagot, téglát és cserепet két a várostól. A főszeávevő nem javasolja a kérelem teljesítését. A bizottság az ügyet szintén elutasító javaslatlal terjeszti a közzgyülés elé.

3. A nagy kölcsönből félmillió koronát kell felvenni különböző munkák teljesítésére; a bizottság a felvételt pártolólal terjeszti a közzgyülés elé.

4. A belügyminiszterium leküldötte a város 1903. és 1904. évi zárószámadásának jóváahgyását néhány megjegyzés kíséretében. Az 1904. évi zárószámadásra vonatkozó leíratra vonatkozólag a bizottság azon javaslatot teszi a közzgyülésnek, hogy írjon fel a belügyminiszterhez, hogy a város vagyonleltárának összeállításakor felvett és a közzgyülés által elfogadott 250,000 koronának a tartalékba helyezését hagyja jóvá.

5. Veres Gyula debreceni Csokonai utca 5. ház tulajdonos házastelkét 10,500 korona árban hajlandó a városnak eladni. A jog- és pénzügyi bizottság az ajánlatot kiadta az ev. ref. egyháznak, hogy nyilatkozzon e szükségse ezen telekre, mely az ev. ref. iskola szomszédságában van.

6. A város elhatározta, hogy a Piac-utcai Szikszay-féle házat megveszi. A belügyminiszter az adásvétel ügyét jóváhagyta, ámde kérdi a várost, hogy mily alaptól szerzi meg az ingatlant. A jog- és pénzügyi bizottság az ügyet azon javaslatlal terjeszti a közgyűlés elé, hogy az ingatlant a községi adót pótló alaptól szerezzze meg.

7. Békési László és társai beadványt intéztek a városhoz, adná át az ispotálylapos pusztarészét az alakuló faipari részvénytársaság részére ötven évre. Hosszas és beható észmérés után a jog- és pénzügyi bizottság ki mondta, hogy mivel a városnak már a közel jövőben szüksége lehet ezen telekre, az átengedést nem javasolja.

Lapunk multkori számában írtunk a vállalatok léteitésének szükségességéről és kívánatosnak jeleztük, hogy a város a legmesszebbmenő erkölcsi és anyagi támogatásban részesítse mindazokat, akik nagyobb vállalatoknak, iparágaknak és gyáraknak alapításán fáradoznak. Ennek dacára nézeteink az, hogy ezt a telket a város a jelezt célra nem adhatja, mert arra a közel jövőben valóban szüksége lehet. A városi tanács azonban, mely nagy gondal akarja az ipari vállalatokat támogatni, bizonyára módot fog találni a kérelemnek más helyen való teljesítésére.

Debrecen város régi bünkrónikája.

(Folytatás).

1634. Dórá Ferenc bordélykodással úzerkedvén, ló farkon meghurcoltatott, aztán felakasztott.

1635. Mahódiné a superintendens mocskos nyelvvel gyalázta és az diákokhoz az iskolába feljárt, amikor özvegyen maradt és vendégségekben dorbézolt, miért is a hóhér által megverettetett.

1636. Nyeregjártó Mihály ördögteremtettével káromkodott, miért is méltó a halálra. Kitérültek az élők közül oly formán, hogy kövel agyonveretik.

1636. Bucsai Jánosné ördögi mesterseget üzött, égetések meg büntetésnek Fodor Andrásnak jelenlétében, ez pedig azután akasztassék fel.

1637. Debreczeni Mihály sodomiába esvén, megégettetett.

1638. Donga Szabó Pálról bebizonyosodott, hogy Nagy Jánost megölte, mert beleütötte kését: item, hogy az édes anyját is ritul szidalmazta és meg is sebesítette, vonatassék ki a nyelve, metesszék el jóbb kézre, azután pedig vétekkék feje.

1638. Akik szánkázásban megük kedvét akarván tölteni, deprehendáltak, mindazokkal egyetemben, akik a szónon lesznek. Vitessenek a kétajtajú fogházban és tartassanak ott 15 napig, míg egy vasárnapon a templom előtt kalodában legyenek.

1643. Kaszás Balázsné, Szabó Jánosné és Tormásné mérgezéssel vádolottnak. Kaszásné azonban megesküdött társai nevében is az élő Istenre, hogy ártatlanok. Szabadon bocsáttattak.

1643. Vékány Mihálynénál hamis pénz találtak. Kiűzetett a városból.

1649. Bácsmegyei Jakabné nyilvános házat tartott. Példaadás okáért feje nyomban leittetett.

1651. Tarnai István püspök feleségének sirját néhány gonosz ember kiásta és megconkitotta, a koporsót kirabolta. A bűnösök keményen meglakoltak. Kezüket a hóhér levágta, majd testüket kerékre vetette, végül felakasztotta.

1666. Farkas Jánosnak a teremő Isten neve káromlását nem szenvedhette a magisztrátus és miután elégséges tanu világosságra hozta káromlását, de meg tavalyi emberölése és orozsága is nyilvánvaló lett, ideo elsőben a hóhér kezeibe adattassék, tüzes fógóval meg is fogdotatott, anakutána, amely nyelvvel leendő Istenét káromolta, ki-metszetett, két keze is, kivel a gyilkosságot patrálra elv-gattassék és az akasztófára szegeszették, végül kérékv-vetették és kövel agyonverették.

1666. Bakó Mihály a városházát invadálván, a kis tanácsház padlását felurván leereszkedett, három almáriumokat vasszegekke felnyitott, a város pénztét eltolvajlotta. Ádassék hóhérrkézbe, tüzesfógóval fogdotassék meg, anakutána törettesék meg a keréken. Et ita factum est.

1667. Kovács Simonné boszorkánynak mondták, mert éjszaka macska képében járt. A magisztrátus a vád-lottal felmentette.

1668. Veres arti Máté egy belga vitéz hátrahagyott özvegyével közös házat tartott. A magisztrátus utasította őket, hogy azonnal keljenek egybe és kövessenek ekléziát.

1669. Vajda Mihály és Király Jánosra rá bizonyosodott, hogy a város erdőit tékozták és a maguk haszná-
ra fordították. Exemplumot kell statuálni. Azért tehát véte-
sék el minden jöszáruk, minthogy hamis hitben találtak
megszalmakozoztatnak, nyakukba kötel vettekik, majd
keményen megveretvén, a városból kiűzettek hóhér által.

1669. Csánádi István nyelve vallásával mondia, hogy hamis dolgokat cselekedett a város kárára. Tisztétől meg-fosztatván ekléziáit követ.

1673. Kos Márton a magisztrátust difiamálta, jó híre-ben, nevében gyalázta, ezért hóhérrkézbe adattatik, nyelvére pedig fógó vettessék, azután ekléziáit kövessen s ha nem emendálja magát, nyelve vonatassék ki.

(Folyt. köv.)

Körrendelet.

Valamennyi lörvényhatóság első tisztviselőjének.

A hazai vonatoknál alkalmazott munkások körében már hosszabb idő óta észlelhető a vasuti munkások országos szövetségének féktelen izgatásai következtében a leg-utóbbi időkben sajnós oly fordulatot vettek, hogy minden pillanatban várható, hogy a munkások passzív rezisztencia-ba lépnek, esetleg a munkát teljesen megtagadják. Mi-után előrelátható, hogy a passzív rezisztencia esetén is az azonnal elbocsájtandó munkások, de főképpen teljes munka megtagadása esetén a sztrajkoló munkások igrkezni fog-nak a dolgozni hajlandó munkásokat a munka abbahagyá-sára rábírní és e céljuk elérése érdekében ez utóbbiakat terrorizálni fogják, sőt nagyobb mérvű erőszakosságok és rendezvárosok is be fognak következni, a forgalom aka-dálytalan lebonyolítása érdekében pedig a munkát foly-tatni kívánó munkások minden támadástól feltétlenül meg-ővándók Felhívom Cimed, hogy ezt a mozgalmat állandó és legélesebb figyelemmel kísérve, preventive is minden le-hető annak esetleges megakadályozása iránt haladéktal-anul tegyen meg, egyidejűleg saját hatáskörében intézked-jék, hogy közegei a dolgozni akaró munkásokat feltétlenül védjék meg és általában a vasuti főnökségeket ilyen mun-kászavargások esetében a legerélyesebben támogassák. A mozgalmat minden egyes jelentősebb mozzanatról kime-ritő, esetleg távirati jelentést várok.

Budapesten, 1907. évi március 30.

Andrássy s. k.

Hírek.

— Személyi hír. Kovács József polgármester és Magoss György dr. főügyész a héten fontos függőben levő, részben megvalósítandó ügyek elintézése és megbeszélése végett Budapesten időztek. Mihálik József dr. kir. tanácsos, a muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelőségének előadója a héten megtekintette a városi muzeumot és szemléje után arról elismerően nyilatkozott.

— Debreceni iparosok Saterényi államtitkárna. A debreceni ipartestület nevében küldöttség járt a héten Saterényi József államtitkárna Tóth Kálmán vezetésével, amely a debreceni kamarai választások ellen beadott főbebevezéseknek igazságos elbírálását kérte az államtitkáról. Saterényi József államtitkár válaszában megnyugtatta a küldöttséget, hogy a főbebevezések elbírálásánál a tiszta igazság fog érvényesülni és a választók akaratának megnyilvánulását, ha szabálytalanságok nem történtek, a kereskedelmi kormány természetesen jóvá fogja hagyni.

— *Utcaink vasárnapi tükre. Több alkalommal írunk már azokról a botránys dolgokról, amelyeknek tanui vagyunk mindannyian a mi legforgalmasabb utcánkon: a Piac-utón, különösen vasárnapokon. Elképzelhetőnél gyakorlatos dolgok folynak le az aszfalton. Káromkodás, piszkos, obscén beszédek, trágár megjegyzések röpködnek szerzetes, tülekedés, taszítás jobbról-balról úgy, hogy jobb izlésű és tisztességes emberek publikumunk jóformán ki sem megy a futócsúra ünnep- és vasárnapokon. Ez az állapot valóságos szégyenfoltja városunknak, amely fölött el kell tüntetni mielőbb. Első sorban is helyes volna, ha a városi tanács megkeresné az állomás parancsnokságot, hogy a katonaság sétáltatását a piac-utcai városház oldalán ünnepeken és vasárnapokon tiltsa be. Így van ez nem egy nagyobb városban, mért ne lehetne az illemmel nem törődő elemeket nálunk is a másik oldalra terelni. Ezzel együtt a vihogó, nyiharászó fehérszép is átvonulna a regiment után a másik oldalra. Az éktelenül káromkodókat és az utcán rendetlenkedő civileket pedig felfújja le a rendőrség és tegye őket hétfő virradati hűvösre és akkor mindjárt megtisztul a járó a sok erkölcsi szeméttől.*

— A nagyerdei nyaraló bérleti. A városi tanács tudvalevőleg az idén zárt ajánlati versenytárgyalást hirdetett a nagyerdei nyári lakások bérletére. A nyaralókra beérkezett ajánlatokat a tanács f. hónap 8-án tartott ülésében tárgyalta és a nyaralókra a következő ajánlattevőknek adta bérbe: Özv. Erber Vilmosnének 920 kor. Szántó Győzőnek 500 kor. Kernhoffer Józsefnek 450 kor. Aberle Raymundnak 350 kor. Deutsch Ignácnak 400 kor. Kemény Mórának 620 kor. Tóth Imrénének 610 kor. Békés Lajosnak 455 kor. Horváth Jenőnek 450 kor. Koncz Akosnak 220 kor. Szántó Sámuelnek 250 koronáért. Nem érkezett ajánlat az 1-ső számú villa emeleti és a 3 ik villa emeleti részének a nagyerdei néző oldal lakására.

— A konyhakerti növények betegsége. A magyaróvári növénylettani és kórtani állomás adjunktusa, Hegyi Dező főnök érzett hiányon segített a konyhakerti növények betegségeiről való munkájával. A földművelésügyi miniszter rendelkezése az állomás ezt az ügyes és szakavatott munkát a gazdáknak, ha ezért odafordulnak, megküdli.

— Kérelem. Jákey István dr. h. szolgabíró Károlyi—Erdő Szatmár megye, felkéri mindazokat, akik az 1896—7. tanévben a debreceni m. kir. gazdasági tanintézetet végezték, hogy tartózkodási helyükön vele május hónap 1-éig tudassák és Pünköszt vasárnapján este 9 órakor az Arany-Bika szálló éttermében sziveskedjenek megjelenni.

— Arad öröme. A szépen haladó és fejlődő Aradon nagy örömet keltett Apponyi Albert gróf kultuszminiszter leirata, melyben értesíti, hogy a felsőbb leányiskolát az internátussal együtt még ez év őszén felállítja. Az öröm annál nagyobb, mert a miniszter az iskola felszerelésének terhére nem kívánja a várostól, valamint a fenntartási költségek címen előírt évi 1500 koronát elengedte, illetve tárcája terhére vette át.

— Temesvár sz. kir. város közigazgatása az 1906 évben. Vaskos és tartalmas munkát kapott ezen címen lapunk szerkesztősége. Temesvár sz. kir. város ezen kötetben jelentést ad a közigazgatás elmúlt évről a XII. szakasz alatt. A munka igen érdekes és tanulságos adatot tartalmaz és a jelenléte fényes tanúsága annak, hogy az egy célt szolgáló akarat mennyi údvös dolgot létesíthet. Nem érdekelten felemlítjük, hogy 1906-ban a város házi pénztáránál jólétegyenlő adományok címén 22.321 korona 30 fillér jött be. (Ugyan mennyi jött ezen a címen a mi házipénztárunkba? Szerk.) A munkáslakások építése iránt nagy érdeklődés mutatkozik. A közgyűlés által megalakított munkásjelölti bizottság által megindított mozgalom következtében 300 földmunkás szállítja filléreit, a vasuti műhely munkásai 100 munkásház építésére kértek telket; a Turul cipőgyár pedig 400—500 munkáslakást szándékozik létesíteni a gyár munkásai részére. A kötetből a város egész életét mint tiszta tükörben láthatjuk.

— Szövőgyár Hajduböszörményben. A Hajduböszörményi Első Szövőgyár részvényesei vasárnap délelőtt a városháza dísztermében alakuló gyűlést tartottak. A gyűlésen Friedrich Lajos nagykereskedő elnököl. A gyárra 1500 db. 200 koronás részvényt jegyeztek és a város ingyen-telekkel és 3000 koronával járul hozzá, ugyancsak az állam is segítségben részesíti a gyárat. Az alapszabályokat most készítik. Azután megválasztották az igazgatóságot és a felügyelő-bizottság tagjait. A gyárépítést a vasuti állomás mellett azonnal megkezdik és már júliusban üzemben lesz a gyár.

— Cyankali-gyár Fiumében. Fiuméből jelentik, hogy e hó folyamán fogják megtartani az ottani cyankali-gyár részvénytársaság alakuló közgyűlését. A gyárat egy olasz konzorcium építteti, amely egyuttal a megfelelő készítmény előállításra vonatkozó szabadalommal a tulajdonosa. A vállalat, amelynek alapítója három millió korona lesz, a Fiumei Kereskedelmi Bank közbenjárása mellett alakult. Ez utóbbi fogja a gyártelep összes készítményeinek eladását közvetíteni.

— Állatkihajtás a Hortobágyra. Miután a Hortobágy már zöldülőni kezd, a tanács e heti ülésén elhatározta, hogy a lovak és sertések kihajtását e hó 14-ére, a szarvasmarhák kihajtását pedig 17-ére engedélyezi.

— Thaly Kálmán dr. képviselő jubileuma. Thaly Kálmán dr. városunk I. kerületének országgyűlési képviselője huszonöt éve képviselő városunkat. Debrecen sz. kir. város közönsége elhatározta, hogy a tudós képviselő jubileumát május hónapban megüli és arra *Thaly Kálmán dr.* meghívja. A jubilációs képviselő értesítette *Kovács József* polgármestert, hogy május tizedikére városunkba érkezik. A város közönsége bizonyára impozáns módon fogja a tudós képviselő iránt érzett tiszteletét és szeretetét kifejezni.

— A világitási bizottság ülése. A világitási bizottság f. hónap 9-ikén ülést tartott *Körner Adolf* tanácsnok elnöklésével. A bizottság több, a villamos telep építésére vonatkozó dolgot beszélt meg, elhatározta, hogy az utcai gázvezeték megvizsgálataja avégből, hogy nem történt-e a téli fagyokán valami csőrepedés. Végül az utcai hálózatát bővíti azon a helyeken, ahol még eddig nincs a gáz bevezetve.

— A Kossuth-szobor bizottság ülése. A Kossuth-szobor bizottság ma délelőtt ülést tartott, melyen jelen

voltak a város részéről Kovács József polgármester, Oláh Károly kultur tanácsnok, a szoborbizottság részéről Komlóssy Arthur, dr. Bakonyi Samu és Tóth Béla, a bizottság pénztárosa.

— A nyugdíjellenőrző bizottság f. hónap 9-ikén ülést tartott Vecsey Imre főjegyző elnökletével. A bizottság három rendőr nyugdíjaztatását javasolja a közigyelésnek.

— Ajánlat sáskairtásra. A magyar királyi földmívelésügyi miniszter értesítette a városi tanácsot, hogy Spuller János debreceni lakos közvetlenül hozzá benyújtott beadványában a sáskának petroliummal való leöntése és feleléte után való irtására javaslatot tett. A miniszter azonban azt mondja, hogy a petroliummal meglocsolt gyepek nem igen gyújtható meg, mert mégis legalább egy-két percig várni kell, míg a locsolás megtörtént és az illeto locsoló, legyen az napszámos vagy fogat, oldalra állott. E kis idő elég, hogy a petrolium vagy része a talajba szivódik meg, holott az, ami a fűhöz, sáskához tapadt, olyan kevés, hogy alig égne. Ha pedig sok petroliummal locsol az illeto, az ugyan csak alaposan tönkre tenné a legelőt nemcsak a folyó évre, amikor a jószágnak nem volna miből legelnie, hanem hosszú évekre is, amikor az ilyen petroliumos helyeken a sekély gyökerű növényzet nem igen hajtana ki.

— Vendéglő a Nagyerdőben. Horváth János és Bartha Mihály debreceni lakosok még az elmúlt évben arra kérték a városi tanácsot, hogy bocsásson egy holdnyi területet rendelkezésükre a Nagyerdő hátsó részéről azon okból, hogy ott egy vendéglőt építhessenek. A városi tanács, mielőtt érdemileg határozott volna a kérelem dolgában, felhívta vállalkozókat, hogy mutassák be a tervezendő épület rajzát és költségvetését, végül jelöljék meg határozottan a helyet, melyen építeni akarnak. Vállalkozók most bemutatják a tervet és költségvetést, az épület helyének megválasztását a tanácsra bizzák. A 2400 □ öles terület 50 évi tartamra kéri díjmentesen azzal a kötelezettséggel, hogy azt jó karban 50 év múlva az összes épületekkel ingyen bocsátják a város rendelkezésére. A Tanács csak némely függő kérdés elintézése után fog ezen ügyben határozni.

— A Magyar Védőegyesület közgyűlése. A Magyar Védőegyesület f. hónap 14-ikén, azaz vasárnap délelőtt 11 órakor tartja meg első rendes közgyűlését a vármegyeház nagytermében. A közgyűlésre az egylet nem bocsát ki külön meghívókat, szívesen lát mindenkit, aki érdeklődik a magyar ipar iránt. Az elnöki évi jelentést a tagok már megkapták.

— Siketnémák kirándulása. A debreceni siketnémák intézet növendékei már javarészből bejárták a szomszéd vármegyék nagyobb városait és községeit, bemutatván ott haladásukat és a tanítás módszerét. Az elmúlt vasárnap Hajdúsámbona rándultak ki Oláh Károly kulturatanácsos és Gácsér József igazgató tanár vezetésével. A növendékek előadására igen sokan gyűltek össze, csodálattal hallgatták a gyermekek feleletét. A jó lelkű hallgatóság 86 koronát gyűjtött az iskola részére; míg Ethey János főjegyző magyaros vendégszeretettel látta házána a kiránduló társaságot.

— Az ipartestületből. Zelinger Ede ipartestületi elnök lemondott állásáról. Az elnökválasztási mozgalom már is megindult. Ki fogja azonban a nagyfotosságú állást betölteni? még nem tudjuk.

— A fegyvergyakorlatok alól való felmentés. A közös hadseregbeli és honvédelmi tartalékosoknak és póttartalékosoknak a fegyvergyakorlat alól való felmentése, illetoleg annak valamely későbbi időre való elhalasztása iránt benyújtott kérvényeknek a honvédelmi miniszter azt tapasztalta, hogy — noha a kérvények az illetékes közigazgatási hatóság véleményezők, vagy igazoló záradékával el voltak látva, — a kérvényekben felsorolt megokolás a valóság-

nak nem felelt meg teljesen. Ennélfogva a honvédelmi miniszter most küldött leiratában szigorúan meghagyja az illetékes közigazgatási hatóságoknak, hogy a fegyvergyakorlat alól történő felmentésnél, vagy későbbi időre kért elhalasztásoknál a megokolásra felhozott körülményeket hivatalos vizsgálat után, mindenkor előzetesen határozották meg és a szabályszerű igazolással csakis akkor lássák el, ha a felmentés, vagy elhalasztás helyes okairól kétségtelen meggyőződést szereztek.

— Tiszviselőházak. Az Országos Tiszviselő Szövetség most tervezi a harmadik tiszviselői csoportházat Budapesten a Fehérvári uton. Egy három szobából és mellék-helyiségekből álló lakás 2000 kor., négy szobás lakás 2800 kor. befektetést kíván. Az évi amortizáció pedig 600—1000 kor. Miért ne lehetne nálunk is ilyen olcsó és egészséges telepek létesíteni?

— Makó új rendőrkapitánya. Návay Tamás főispán Horváth Aladár dr. helyettes kapitányt Makó város főkapitányává nevezte ki.

— Pályázati hirdetmény. A gödöllői állami méhézeti gazdaságban az 1907. év folyamán 6. időszaki tanfolyam fog tartani a következő beosztás mellett: május hó 1—21-ig földmives kiszagadk; június 1—15-ig erdőőrök; június 18—28-ig lelkészek; július 1—21. és július 24-től augusztus 15-ig néptanítók; végre augusztus 13-tól 31-ig nők számára. Céljuk ezen tanfolyamoknak, hogy az azokon résztvevők a méhtenyésztés elméleti és gyakorlati ismereteit elsajátítsák, valamint, hogy a méhkaptáraknak és méhészeti segédesszközöknök házilag való elkészítését is megtanulják. Mindegyik tanfolyam hallgatóinak tartama alatt teljes ellátásban díjlanul részesülnek és ezenkívül azok részére, kik pályázati kérvényükben szorult anyagi helyzetüket igazolják, a m. kir. államvasutaknak a távolsági forgalom 7—16 vonatszaka között levő valamelyik állomásáról jönnek, a személy és vegyes vonatok III. koci osztályában érvényes feláru menetjegyváltásra jogosító igazolványt küldetik, melynek ára a visszautazás költségeivel együtt a tanfolyamról való elutasásokra fog megté-
rittetni. Minden egyes tanfolyamra 20—20 hallgató vétetik fel. A pályázni szándékozók felhivatnak, hogy ezen koronás bélyegjeggyel ellátott foyalomárnyukat, melyben a foglalkozásuknak megfelelő tanfolyamról való felvételüket kérelmezik, a m. kir. földmívelésügyi miniszterhez címezve, feleslet hatóságok után, a földmivesek és más foglalkozásuknak pedig községük előjáróságának ajánlásával ellátva az illeto tanfolyam kezdete előtt legalább egy hónappal nyujtsák be. Budapest, 1907 március 27. M. kir. földmívelésügyi miniszter.

— Keskenyvágnány vasutak. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter rendeletet bocsátott ki a keskenyvágnány vasutak építése tárgyában. A rendeletnek az a célja, hogy megszüntesse azokat az anomáliákat, amelyek jelenleg a keskenyvágnány vasutak építése körül tapasztalhatók, amiért legalább tizenötféle nyomtávolságot vasutat építenek, ami nagyon megnehezíti a mozdonyok beszerzését. A gyárak nem teljesíthetnek annyiféle megrendelést, amennyi a különböző nyomtávolságú keskeny vasutak intézék hozzájuk s miután mindenféle mozdonyt keresnek, nem tarthatnak raktáron sekkféle mozdonyt, nem szállíthatják kellő időben s kénytelenek a külföldi gyáraknak átengedni a meg-

rendeléseket. Kossuth rendelete, amely megállapítja, hogy ezentúl csak 700 és 760 milliméteres nyomtávolságu keskenyvágányú vasutat szabad építeni, a hazai iparnak csak javára szolgál, mert a kevesebb fajtájú keskenyvágányú vasutak részére könnyebb lesz nagyobb számú mozdonyokat és egyéb járműveket raktáron tartani, alacsonyabb lesz az ár, a szállítási határidő is rövidebb lesz, minél fogva a hazai ipar könnyebben versenyezhet a külföld hasonló gyáripárával.

— A hadubűszörményi Bocskay-szobor. Hajdu-Bűszörményből jelentik: Az itteni Bocskay szoborbizottság a múlt héten gyűlést tartott a Bocskay-szobor leleplezése ügyében. Ez alkalommal a leleplezési ünnepély programját a következőképpen állapították meg: Az ünnep június 1., 2. és 3-ik napján lesz. Június 1-én este a Magyar Protestáns Irodalmi Társaság és tisztántrali ref. lelkesértekezlet gyűléseket tartanak, este 8 órakor ismerkedési estély lesz. Június 2-án reggel 8 és fél órakor gyűlékezés a városházánál és vonulás a Bocskay téri templomba, hol 9 órakor ünnepi istentisztelet lesz. Délután 2 órakor a város díszelbédet ad. Délután 4 órakor a Magyar Ev. Belmisztrioi-Egyesület összejövetele. Június 3-án reggel a Magyar Prot. Irodalmi Társaság és a tisztántrali ref. lelkesértekezlet együttes díszgyűlése a Kossuth-téri ref. templomban gyűlének össze. Déli 12 órakor a ref. egyház ad búcsuebédet.

— Vallásfelekezettől való kilépés. A vallás-és közoktatásügyi miniszter, egy előfordult esetből kifolyólag, a vallásfelekezettől való kilépés tárgyában elsőfoku határozatoknak felülbírlása kérdésében elvi jelentőségű határozatot hozott, melyből kiemeljük a következőket:

A miniszterium eddig is, már több esetben, mint másodfoku hatóság döntött a vallásfelekezettől való kilépés és áttérés ügyében fölmerült vitás kérdésekben és csak kivételes esetekben bizta a fokozatos elbírálást a közigazgatási hatóságokra, amely esetekben delegált hatáskörben jártak el. Arra való tekintettel, hogy többnyire csak tények megállapítása és alakszertéség megtartása alkotja a vizsgálat tárgyát, és mert a törvényekben és rendeletekben meghatározott szabályoknak egyöntetű alkalmazása ezekben az ügyekben kívánatos, ennél fogva az igazságügyminiszterrel egyetértőleg megállapodott abban a vallás-és közoktatásügyi miniszter, hogy a vallásfelekezettől való kilépés, vagy áttérés alakszertéségnél fölmerült vitás kérdésekben elsőfokban a járási főszolgabíró, illetőleg polgármester illetékes a határozat hozatalára, és az ezen határozat ellen esetleg beadott fellebbezések felől a másodfoku s egyszerűmin végleges döntést a vallás-és közoktatásügyi miniszteriumnak tartja fenn.

— Tanuljunk más városoktól. Lapunk legközelebi számának vezetőcikkelyében felhívtuk az illetékes köröket annak megfontolására, hogy mily áldásos és hasznos volna egyesekre és a városra, valamint közgazdaságunk emelésére egyes nagyobb ipari vállalatok és gyárak alakítása. Másutt ugyancsak serénykednek a vállalatok létesítésén. Aradon hus nagyvágó készül. Neszmélyen egy évi tíz millió darab téglá és cserép gyártására berendezett gyár kezdi meg működését. Szegeden két- és fél millió korona tökével olajfinomító gyár készül. Székes-fehérváron gyufagyár. Pozsonyban részvénytársaság alakult és megszerezte a Vesten-féle zománcedény gyárat és azt kibővítte.

— A marostordai főispán beiktatása. Marosvásárhelyről jelentik, hogy ifju Ugron Gábor főispán beiktatása szombaton ment végbe a városnál és a megyénél szép ünnepségek között. A beiktatáson Ugocsa, Tordaaranyos, Kiskükü-

lló, Csik, Udvarhely és Kolozs megyék képviseltették magukat. A beiktatási ünnepségen jelen voltak: idősb Ugron Gábor, Kállay Tamás, Bródy Ernő, Fogarassy Zeigmond, Miksa Péter, Pataky László és Györgypál Domokos orsz. képviselők, Déry Zoltán államtitkár, Urmánczy Nándor, Bedőházy János vármegyei képviselő. A vármegyénél fél 10 órakor Nagy József alispán elnökével közgyűlés volt, amelyre küldöttség hívta meg a főispánt, aki székfoglaló beszédében békére és egyetértésre hívta fel a törvényhatóságot. Szomorúan látja, — ugymond — az egyenletlenséget, melynek oka egyrészt a felfüggesztett tisztviselők támadásában, másrészt támogatásában keresendő. Ezt az ügyet gyorsan be kell fejezni s ennek utját a legfőbb fórum, a köstudatra átkelment igazság érzete megtalálja. Akik bűnösök, azok bűnhődjenek, akik pedig nem bűnösök, azok állásukba visszahelyeztetnek. Ebben meg kell nyugodni. Kéri a maga és a kormány részére a törvényhatóság támogatását. Déry Zoltán a törvényhatóság nevében üdvözölte a főispánt, Maczkássy István a felfüggesztett tisztviselők visszahelyezésére alakult autonóm párt nevében pártprogramjának támogatását kérte. Azután a vármegyei tisztviselők, hatóságok, vendégtörvényhatóságok tisztelegtek a főispánnál. A városnál 11 órakor kezdődött a főispán beiktatása a Bernády polgármester elnökével tartott közgyűlésen. A beiktató közgyűlés és eskütétel után Bernády polgármester üdvözölte ifj. Ugron Gábort, majd ennek székfoglalója után Szakács Péter köszöntötte. Végül a városi hatóságok, a függetlenségi párt, a katonatiszti kar és a egyesületek fogadásra következett. Délután 1 órakor banket volt.

— ELADÓ BÖR. Ermelléki dűszégi az eszernyolcszabolvas évekbel, mintegy 50 hektoliter, valamint 1903. és 1904. évi ugyanottani ridling 20—25 hektoliter eladó. Medgyaszay Miklós árvaszéki tlnöknel (városház I. em. 23) ajtó.

Szerkesztői üzenetek.

Tisztviselő. Lovelét, mely sok igazságot tartalmaz, megkaptuk. Amikét én kérdez, mi már régen kérdeztük, sajna azonban megnyugtató feleletet sehonnan sem kaptunk. Mig más városok tisztviselői híven követik a biblia tanítását, „kerdezték és megadták, zörgösztek és megnyitatták”, addig mi csodálatos egykedvűséggel várjuk azt a bizonyos sült galambot. Mintha csak a lakitokra nehezedett volna a Dante-féle pokoljaga felírás: „hagyjatok fel minden reményt!” Mi megtettük kötelességünket, mert felszínen tartottuk az eszmét. Arról nem tehetünk, hogy jogos reményünk pusztuló fölben vannak. Egyébiránt a legutóbb készített fizeszterendezési javaslát a háromtagú bizottságnál van jó régen, hogy azonban mi kérelmetlenné annak a plenum elvó talorjlesztését, talán a bizottság tagjai sem tudják megokolni. Mig más városokban a fizeszterendezés kérdérett már régen megoldották a legnagyobb jóakarattal, míg egyes városok, mint Pozsony, a lakáspárt is beveszik a nyugdíjba, addig nálunk a fizeszterendezési drágasági pótlékokkal igyekvnek előlázni.

F. Gy. Szatmár. Szivesen vesztünk valamelyek nyelvből. A nyár folyamán ellátogatunk az ügyek megbeszélésére. Hátha nyílnak üthetőji a dolgot.

Önkéntes ifju. A katonai és illetőségi ügyosztály bármely tisztviselője bizonyára szives készséggel ad felvilágosítást.

B. I. Sziveskedjék a felüle szerkesztők bármely nap délelött a hivatalos órák alatt meglatogatni. A kézirátot addig megörizük.

Dodo. A tárcákkel még nem jelentek meg külön könyvben, a másikat azonban lapunk szerkesztőségében megszeresheti fize 1 kor. 60 fillérett, díszkötésben 3 koronátt.

Adófizető. Az adófizető osztály adókövető hivatala köteles önt a kérdéses dolog felől felvilágosítani. Ellenkezt esetben forduljon az adóügyi tanácsokhoz, aki intézkedni fog a dolgotban.

Kiváncsi. A kérdéset sohasem volt zsidó, mert egész nemzetiségő rom. kath. Ami másik kérdéset illeti, ugy van, amint ön gondolja.

K. Gy. Helyben. Erdélyből még nem kaptunk érdemleges válaest. Méltóságosk türelmesen lenni, mert csak a jó úrak olyanok, mint a vicinállok: mindig késnek.

Sz. G. A városi muzeum szivesen vesz minden régi dolgot. Okosan teszi tehát, ha régi tárgyait ott helyezi el. Mindnyájunk kötelessége az, hogy gyarapítsuk muzeumunkat, mely már is fölkelte az illetékes körök figyelmét.

Haragos. Jól sejtette, mert haragos cikkelyét nem közöljük. Semmi kedvünk sincs ahhoz, hogy másoknak kellemetlenséget okozunk, éppen meg ok nélkül.